

Óbudai kiskocsmák

Irtta:
Nádas Sándor

Molnár Jánosné a konyhában

Tudósok, ha Óbudáról hallanak, Árpád sírja jut eszükbe és aquinkumi leletekre gondolnak. De van más szomszár, mint a tudomány, vannak emberek, sőt túlságban vannak, akiknek összehúzódik a nyelősővük, garatjuk, valahol a bárzsing körül kiszárad, végtelenül szomjasak lesznek, ha óbudai villamost látnak, Gyomormirigyük nedveket termel, halászlére gondolnak és alig várják az estét, hogy kedélyes társaságban kirándulhassanak Óbudára.

Mostanában riasztó hírek bukkannak fel a lapokban Óbuda eorsáról.

Városrendezés!... Utépítés!... Szabályozás!... A zord szavak mögött fájdalmas dolgok rejtőznek. Megnyírják a romantikát, a vadul termő fű és virág helyére közhazákat emelnek, kis mesebeli kapuk homlokáról letépi a százéves borostyánt, dédmamák szelid lugását széttepi a csákány...

Mi lesz veletek, drága óbudai kocsmák? Mi lesz veled, Bécsi kert vendéglő?

Kimentem Óbudára s először Pirkhoffer úr bécsiúti kocsmáját kerestem fel.

— Párszázéves a ház, — mondja a vendéglős — családról családra szállt!

Van valami külön nevezetessége a Bécsi kertnek?

— Negyvennyolcban itt volt a szentkorona elrejtve, nehogy az ellenség kezébe kerüljön!

— Hol volt elrejtve?

— Itt van a mély kút az udvaron, tessék megmutatnom.

Pirkhoffer úr megmutatja az öreg kutat, most óriási malomkő fedl. Allítólag itt rejtgettek a szentkoronát, lelkes magyarok.

Ahitattal álljuk körül a korhadtt malomkövet.

Kérdésem Pirkhoffer úrat, de részleteket nem mond, mindössze annyit árul el, hogy a koronát két napig rejtgették itt.

Engem a történelmi mély kút érdekel, de Pirkhoffer úr inkább az élő nevezetességekről akar beszélni, újra és újra visszatér, hogy milyen szép nagy kert van a kocsmá mögött, díszes egy régi, vastag olajfa, melyhez fogható nincs egész Óbudán.

— Milyennek ígérkezik az idei nyár? — kérdelem.

— Nem tudok semmit! — feleli. — Minden az időtől függ!

— Önöket nem érinti Óbuda rendezése?

— A Bécsi utat egyelőre nem érinti — feleli Pirkhoffer úr, aki lázasan készül a nyárra, boxokat épít hátul a kertben, s külön udvar áll az autók rendelkezésére, ahova majd beállhatnak.

Pirkhoffer úr épít, dolgozik, nem veszi tudomásul egyelőre az óbudai rendezést.

Az udvart külön ajándéknak szánja Pirkhoffer úr az autósoknak, nehogy megúzzanak. Reméli, hogy ez nagy vonzóerő lesz.

— Idén nyáron, ahol nyaraltam, a legelső hotelek előtt ott álltak garázs nélkül. Éjjel-nappal az autók, eső esett rájuk, szél fújta őket. Igaz, hogy,

azok legfeljebb Rolls-Royce-ok voltak és az egész dolog Osztdendőben történt s nem Óbudán. Nagy különbség...

Schlosser-vendéglő. Szintén a Bécsi úton van, jóval feljebb, mint a Bécsi kert. Schlosser bácsi csontos, erős ember, hatvanháromeves, zengő, mély hangja van, mint Saljapinnak. Az ilyen nagybögőhangú emberek soká élnek. Nem kívánom Schlosser bácsinak, de szent meggyőződésem, hogy nyolcvanéves korában könnyebben gyűr le majd egy beszűrődéses tüdőgyulladás, mint a mai húszévesek.

— Itt születtem Óbudán, — mondja zengőn — mint szőlőmunkás kezdtem, apám szőlejében dolgoztam. Sok borunk termelt, nem tudtuk eladni, tehát kocsmát nyitottunk, ahol saját borunkat mértük ki.

Teli van a söntés, a nagy zajban kedves barátomat találok itt, fiatal hírlapíró, kedélyesen spriccrezik, Schlosser úr asztalánál. Az öreg előtt nem látok poharat.

— Schlosser bácsi, nem iszik?

— Igyon az, akinek nincs bora, — feleli szép, mély hangján — én ittam jó bort éppen eleget!

— Hát tulajdonképpen hol van a legjobb bor Óbudán? — kérdelem.

Az öreg pislog, mosolyog: »En senkit nem kicsinylek le! — feleli. — Fő, hogy szakember legyen...«

— A legjobb bora neki van! — szól közbe a fiatal hírlapíró. — De engem kérlekálással bele ne írj, Pestről járok ide étikába, képzelheted, hogy jó borának kell lenni. Az öreg egyébként szenzációs jó pofa. A legbecsületesebb ember.

— Ma egész nap bort fejtettünk, — mondja Schlosser bácsi — én vagyok a pincemester, a kimerő, a csapos. Szabad bemutatnom kedves feleségemet, gyere ide, fiam, ő a pincér.

Saját házban lakik Schlosser bácsi, egyik fia előkelő bankhivatalnok Pesten, másik fia egyetem hallgató. Ő maga bizottsági tag volt Óbudán, jómódú ember, meleget nem főz, sramlizene van nála, hideg felvágottat kapni itt s a legremekebb bort.

Ittam is egy decit, isteni. Igaz, hogy meg kell fizetni. Elkért érte nyolc fillért... De ügylátszik, ez a jó üzlet, fillérekért adni jó bort. Schlosser bácsi üzlete sokkal realitásosabb, mint azoké, akik a városban négy-öt pengőket kérnek el a rossz bor literjéért.

Távózás előtt kimentünk a szép kertbe, gyönyörű kilátás és milyen jó levegő!... Schlosser bácsi megmutatta gránátfáit, ezekre a leghűszkébb.

— Gránátfa. — mondja — ez a szüleimnél volt. Ugy beszél a gránátfáiról, mintha ténylegesen ott szolgált volna öreg Schlosseréknél. Odaállt egyik gránátfa mellé, átöleli egyszerűen, szeretettel, mint egy régi öreg szolgát, aki gyámoltásra szorult.

— Ötven-hatvanéves is megvan! — mondja s ránéz. — Most én ápolom!

Tiszta, rendezes a kocsmá, gusztusos. Alig várom, hogy kimelegedjék s viszontláthassam Schlosser úr gránátfáit.

*

Korona tér a szíve Óbudának. Főhelyen áll Haszmann Pál vendéglője. Komoly hely. Itt van a III. kerületi borbély- és fodrászmesterek szakosztálya, ami semmi, de itt van egyszermind a *gőzhajókormányosok betegsegélyző és temetkezési egyulete*! Nem tréfa.

Sajnos, ez a kitűnő vendéglő kisajátítás alatt van. Négy fiatal katona mulat a söntésben, igen neki vannak húsulva, talán a vendéglőt siratják.

Haszmanné, a tulajdonos neje, finomarcú, intelligens hölgy. Kedvesen magyarázza az óbudai kocsmaviszonyokat. Itt minden a bor és a fröccs körül forog, egész Óbuda jön-megy, különféle vendéglőkbe, mindenkinnek megvan a saját kedvence bora, vize, keverési metódusa.

Az utcákon kendős asszonyokba ütközünk, hónuk alatt kétliteres kristályosüvegekkel. Ezek az okos asszonyok megvédik a házi békét, amennyiben nem eresztik el hazulról az urukat, viszont házhoz szállítják nekik azt a bort, amit szeretnek s onnan, ahonnan óhajtják. Csak maradjon otthon.

Este nyolc órakor egész Óbudán, mindenfelé azt a bizonyos üveghangot hallani, ahogy a fölcserkét kiveszi a csapos a palackból s leteszi a bádogpulttra.

Szódák sziszegnek vadul, köpködve mindenfelé, amerre járunk, mintha a lelküket adnák ki, hogy jó legyen a fröccs.

A mokusuccai Kéli a legjobban menő óbudai

kocsmá. Mindig tele van. Szerencsére nem esik kisajátítás alá, nem is ajánlanám, abból forradalom lenne.

Családok érkeznek Kélihez, eljön a nagymama s az unokák is, hideget hoznak magukkal.

Itt ivott a nagypapa, itt iszik a papa, a mama, generációk rúgtak be Kélinél.

Kétséggel alak érkeznek s látva a tele vendéglőt, szinte sírva kérde:

— Kéli úr, hát én nem kapok asztalt?!

Borjúpörköltet is főz Kéli, de csak szurdán és szombatán. Ezt úgy főzi, mintha szívességből adná. Tényleg olyan jó, hogy kegynek számít.

Bora a legeslegjobb. Drága Krudy Gyulánk

Krudy Gyula emléktáblája a vendéglői asztal fölött

járt ide barátaival, itt üldögélt minden este, könnyű fröccsöket fogyasztva haláláig. Földöntúli mosoly volt az arcán állandóan, tényleg csakis itt érezte jól magát. Hallgatott, mosolygott, mintha azt mondta volna, csak maradjatok csöndben, én mingyárt meghalok, ne szóljatok egy szót sem. Nekem el kell mennem, barátaim, de boldog vagyok, hogy ti továbbra ihatjátok a Kéli borát...

Szép, megható emléktábla van a falon, jelzi az asztalt, ahol Krudy ült. Barátai ott ülnek a tábla alatt, minden szombat este.

Utolsó látogatásom a halálra ítelt Terézudvarnak szólt, így hívják Molnár János lajosuccal halászcserdját.

Ez a kocsmá kilencvenkilencéves, a századik születésnapját nem érheti meg, lebontatja a Közmunkatanács.

Szegény kocsmáros, két és fél hónapja mondtak fel neki, alkalma sincs új helyiséget keresni.

Nem mehetek el krajcár nélkül — panaszkodik, közben a cigány vadul húz és énekel, mint aki a vesztét érzi.

Földönfutó leszak s éppen most kell menni, amikor jön a »mejes!« »Ez pózasztó!«

Sokszor ismételte, hogy csak a »mejes« fájt neki. Végül megértettem, hogy az bántja, hogy éppen »májusban« tessik ki.

— Persze, maga óbudai, Molnár úr!

— Dehogyan vagyok, — feleli sértve — senkim sem nem volt sváb! Huszonhatban Londonban voltam.

— Londonban?

— Igen — a London szállodában számoltam. »bikauf« ember vagyok!...

Ő az egyetlen kocsmáros, aki nem óbudai, viszont mind jól beszélnek magyarul, csak éppen Molnár úr beszél svábosan. Megesküdtem volna, hogy benszülött.

Kivitt a konyhába, kövér, egészséges nő épon halat főzött.

— Feleségem! — mondja Molnár úr büszkén. — Jól tetszik kinézni! — szólak Molnár úr kedves nejehez. — Tényleg csupa pirosposzaga. Így kell kinézni a jó szakácsnőnek. Sovány szakácsnő nem is főzhet józúten.

— Kicsit meghízítam!... — mondja pirosan.

— Felvett pár kilót magára! — szól mosolyogva Molnár János.

Mire az asszony azt feleli:

— Ez az egyetlen szerzeményünk!...

Remek halászlézsag terjerg a levegőben, nem csoda, hogy ide jár az előjáró úr is.

Molnár kijelenti, ha Bessenyei Zénó egyszer megkóstolná az ő akármelyik levét, biztosan nem bontaná le a Teréz-kertet.

— Hogy érti azt Molnár úr, hogy akármelyik levét?!

— Hát akár boromat kóstolná meg, akár a halászlévet. Egyformán jó!

Távózáskor megkérdeztem, miért hívják a halászcserdját Teréz-kertnek.

Molnár úr szeretettel néz neje:

— Őt hívják Teréz-kertnek.